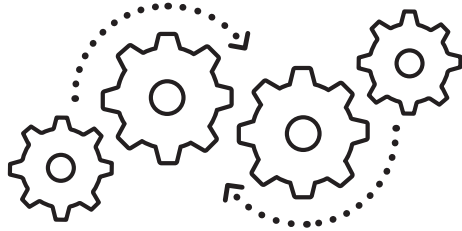

Integrale aanpak van facilitering en professionalisering van docenten

Als docent werk je niet alleen. Je bent onderdeel van een team, een opleiding, een faculteit, academie of instituut en van een instelling. Idealiter stelt die omgeving je optimaal in staat om goed onderwijs te ontwerpen en te verzorgen. Maar is dat ook de realiteit?

We ontwikkelen voor instellingen een 'integrale bewegingssensor': een instrument om het denken en handelen over onderwijsinnovatie met ICT in de instelling in beweging te krijgen. De eerste versie van deze bewegingssensor is een praatplaat met daarop twintig indicatoren in vier dimensies:

- Visie en beleid
- Leiderschap
- Professionalisering
- Infrastructuur

Doel van deze praatplaat is om binnen de instellingen een inhoudsrijk gesprek te voeren aan de hand van vragen als:

- Wat kunnen we vanuit onze organisatie doen om docenten beter te faciliteren en te professionaliseren bij het inzetten van ICT bij onderwijsinnovatie?
- Welke drempels kunnen we wegnemen en welke prikkels kunnen we bieden?

Aan de hand van de eerste versie van de bewegingssensor gaan de instellingen intern het gesprek aan: hoe wordt gedacht over onderwijsinnovatie met ICT? Wat betekent dat voor docentprofessionalisering en -facilitering? Op basis van deze gesprekken ontwikkelen we in 2020 een tweede versie van de integrale bewegingssensor. Die moet niet alleen bewustwording opleveren maar ook beweging. De gesprekken worden gevoerd, of in ieder geval geïnitieerd, door deelnemers uit de zone Faciliteren professionaliseren van docenten.

Sectorbrede verankering van Onderwijsinnovatie met ICT

De Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) is als bewijs van de didactische bekwaamheid van docenten in het wetenschappelijk onderwijs bij Nederlandse universiteiten gemeengoed. Op hogescholen is er een vergelijkbaar traject voor docenten, de Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB). Zowel in het hbo als het wo zijn afspraken gemaakt over de wederzijdse erkenning van deze kwalificaties tussen de instellingen.

Willen we op sectorniveau daadwerkelijk versnelling genereren op het gebied van de competenties van docenten waar het gaat over onderwijsinnovatie met ICT, dan is een combinatie van bottom-up en top-down benadering nodig. Instellingen moeten een effectief professionaliseringsbeleid met een breed palet aan activiteiten bieden en hun docenten optimaal faciliteren om onderwijs te vernieuwen met behulp van ICT, maar dat is niet voldoende. Omdat het voor elke docent belangrijk is om een basisniveau aan ICT-competenties in huis te hebben, moet dit onderdeel worden van de geldende kwalificaties: de BKO en de BDB.

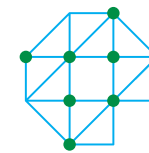
Binnen dit thema verkennen we daarom met de belangrijkste spelers op sectorniveau welke mogelijkheden er zijn om ICT integraal onderdeel te maken van zowel de kwalificaties als de bijbehorende scholingstrajecten.

Het Versnellingsplan Onderwijsinnovatie met ICT is een vierjarig programma van SURF, Vereniging Hogescholen en de VSNU dat inzet op het samenbrengen van initiatieven, kennis en ervaringen en snel en concreet aan de slag gaan met kansen voor het hoger onderwijs. Dit gebeurt in acht verschillende 'zones'. In de versnellingszone Docentprofessionalisering werken 18 instellingen aan de hand van vijf thema's aan de facilitering en professionalisering van docenten in hbo en wo.

Meer informatie en onze publicaties vind je op www.versnellingsplan.nl

Versnellingsplan
Onderwijsinnovatie
met ICT

Faciliteren en
professionaliseren
van docenten

De docent is het startpunt van onderwijsinnovatie

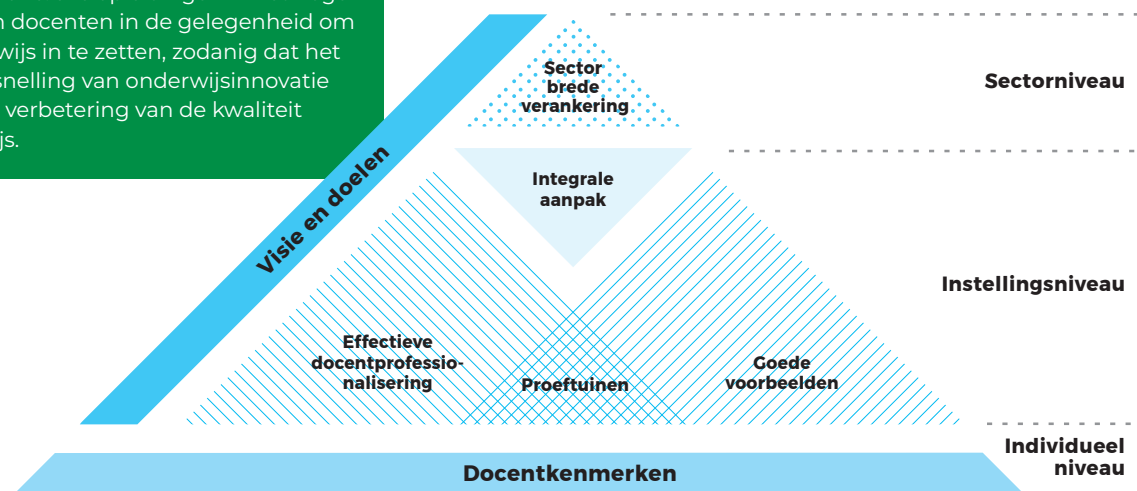
Het optimaal benutten van de mogelijkheden van ICT in het onderwijs vraagt (nieuwe) kennis en vaardigheden van de belangrijkste groep die de kwaliteit van het onderwijs bepaalt: de docent. Daarvoor moet docentprofessionalisering zijn ingebed in alle lagen van de organisatie.

De zone Faciliteren en Professionaliseren van docenten werkt toe naar een manier waarop instellingen kunnen nagaan in hoeverre zij in hun organisatie docenten effectief faciliteren en professionaliseren op het gebied van onderwijsinnovatie met ICT. Instellingen kunnen vervolgens op basis van een collectie van (bewezen) effectieve professionaliseringsstrategieën aan de slag met een verbetertraject. Daadwerkelijke versnelling vindt immers plaats in de instellingen. Daarom is in het bijzonder aandacht voor de ondersteuners van docenten en managers.

Het eerste jaar van de zone stond in het teken van het verkennen van vijf thema's:

- Bouwstenen voor effectieve docentprofessionalisering
- Goede voorbeelden van Onderwijsinnovatie met ICT
- Proeftuinen voor professionalisering
- Integrale aanpak van facilitering en professionalisering
- Sectorbrede verankering van Onderwijsinnovatie met ICT

Het doel van de zone: alle opleidingen in het hoger onderwijs stellen docenten in de gelegenheid om ICT in het onderwijs in te zetten, zodanig dat het leidt tot een versnelling van onderwijsinnovatie en daarmee een verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

Bouwstenen voor effectieve docentprofessionalisering

We weten al veel over de effectiviteit van docentprofessionalisering, al dan niet op het vlak van onderwijs en ICT. Zo weten we bijvoorbeeld dat een losstaande training minder effectief is dan samen leren op de werkplek. Toch bestaat het professionaliseringsaanbod vaak nog uit losse of aaneengeschakelde trainingen.

Hoe richt je de professionalisering van docenten op het gebied van ICT in het onderwijs binnen je instelling zo effectief mogelijk in? We hebben daarvoor op basis van de literatuur bouwstenen voor professionalisering met ICT gecategoriseerd in drie groepen:

- 1 **Why: Waartoe professionaliseer je: wat is je visie op onderwijsinnovatie met ICT?**
- 2 **How: Hoe organiseer, faciliteer en ondersteun je docentprofessionalisering?**
- 3 **What: Welke vorm(en) en inhoud(en) kent het professionaliseringsaanbod?**

Instellingen kunnen deze bouwstenen gebruiken om op hun huidige professionaliseringsaanbod te reflecteren en dit aanbod vervolgens verder te ontwikkelen.

Een overzicht van de bouwstenen publiceren we begin 2020 op de website www.versnellingsplan.nl. Abonneer je daar op de nieuwsbrief om op de hoogte te blijven!

Goede voorbeelden van Onderwijsinnovatie met ICT

Docenten vinden het vaak lastig om ICT een plek te geven in hun onderwijs. Ze twijfelen aan hun eigen digitale competenties, weten niet welke tool ze het best zouden kunnen gebruiken of weten gewoonweg niet waar ze moeten beginnen. Daarom is het belangrijk dat docenten toegang hebben tot goede voorbeelden van collega's: hoe zijn zij met een onderwijsvraag aan de slag gegaan en hoe is ICT daarbij ingezet? Het helpt de docent om zich een visie te vormen van de meerwaarde die ICT kan hebben.

Gelukkig kent elke instelling voorlopers die hun onderwijs succesvol vernieuwen met behulp van ICT. Hun inspanningen worden echter niet altijd gezien. Het is goed om van deze voorlopers te leren, zowel van hun successen als van hun geleerde lessen. Door hun ervaringen te delen krijgen voorlopers erkenning en feedback.

Op www.versnellingsplan.nl vind je videotestimonials van voorlopers over hun onderwijsinnovaties. We werken toe naar een intuïtieve online omgeving waar docenten goede voorbeelden delen, gebruiken en van feedback voorzien. Onze uitdaging is om goede voorbeelden slim en strategisch te verzamelen, analyseren en ontsluiten. De komende tijd breiden we het aanbod van goede voorbeelden uit. Heb je ook een goed voorbeeld? Mail het ons op docentprofessionalisering@versnellingsplan.nl.

Proeftuinen voor professionalisering

Echte versnelling vindt niet in de zone plaats, maar binnen de instellingen. Daarom ontwerpen we zelf een professionaliseringsaanbod rondom specifieke innovaties, en proberen we dat binnen onze eigen instellingen uit. Met deze 'Proeftuinen voor Professionalisering' brengen we een versnelling van onderwijsinnovatie met ICT op gang. De eerste innovatie die we daarvoor hebben gekozen is digitale peerfeedback, waarbij we hebben gekozen voor de vorm van professionaliseren in professionele leergemeenschappen (PLG's).

Digitale peerfeedback

Het geven van feedback lijkt vaak meer effect te hebben dan het krijgen ervan. Door het geven en ontvangen van peerfeedback krijgen studenten inzicht in assessment criteria, het leidt tot dieper leren en meer begrip. Daarnaast kan peerfeedback motivatie en betrokkenheid vergroten.

Door een digitaal systeem in te zetten voor peerfeedback vergemakkelijk en structureer je het (anonieme) proces van feedback geven.

Volg ons op www.versnellingsplan.nl om op de hoogte te blijven van onze aankomende publicaties, waaronder een overzicht van digitale peerfeedback-tools en een keuzehulp voor het selecteren van een tool op basis van je didactische visie.

